

Ģeopolitisko krīžu dēļ ir traucēts Eiropas saplākšņa tirgus.

Avots: Latvijas Mežu sertifikācijas padome

Jāatzīst, ka ne tikai situācija Sarkanajā jūrā apgrūtina Eiropas saplākšņa tirgu, - neskatoties uz sankcijām tam traucē arī Krievijas bērza saplākšņa pieejamība lielos apjomos.

Apvienotās Karalistes saplākšņa tirdzniecības uzņēmumi, kam ir realizācija arī Īrijā un citur Eiropas Savienībā, norāda, ka tirgus ir ļoti apgrūtināts, ar vāju noietu un zemu peļņu. Tajā pašā laikā ir palielinājušās izmaksas. Uzņēmumu pārstāvji ziņo, ka viņu kravu pārvadājumu tarifi no Āzijas ir palielinājušies par 600 % līdz 800 % Sarkanās jūras un Suecas situācijas dēļ. Kravu nosūtītāji tagad ir spiesti novirzīt kravas ap Labās Cerības ragu un tāpēc arī piegādes aizņem vairāk laika. Nepietiekamais apaļkoku piedāvājums lietus sezonas dēļ ir paaugstinājis arī Malaizijas un Indonēzijas saplākšņa FOB cenu līmeni. Reaģējot uz abiem šiem faktoriem, Lielbritānijas tirdzniecības uzņēmumi ir pievērsušies Dienvidamerikai, meklējot alternatīvas Tālajiem Austrumiem. Jāatzīmē, ka arī Brazīlijas cenas šobrīd ir paaugstinājušās ASV pieprasījuma dēļ.

Ir arī importētāji, kas uz kravu pārvadājumu situāciju raugās no cita viedokļa. Kravu pārvadājumu tarifi, ko tie maksā, pēdējā laikā ir bijuši ļoti mainīgi. Ārpus Āzijas pandēmijas laikā tarifi sasniedza 150-160 ASV dolāru/m³, savukārt, 2023. gadā samazinājās līdz pat 20-30 ASV dolāriem/m³.

Daļēji pateicoties garākiem maršrutiem, kas tiek veikti ap Labās Cerības ragu un pateicoties kravu nosūtītāju īpašajam situācijas novērtējumam, tarifi atkal ir pieauguši līdz 100 USD/m³. Pastāv viedoklis, ka tas zināmā mērā nostiprinās saplākšņa tirgus peļņu, savukārt kavēšanās ar kravu saņemšanu no Tālajiem Austrumiem atjaunos zināmu līdzsvaru starp piedāvājumu un pieprasījumu. Tirgus situācija, tādejādi, var vēl vairāk nostiprināties.

Daži koksnes importētāji no Lielbritānijas (arī to klienti) atzīst, ka cenas varētu mainīties. Atsevišķiem nozīmīgiem klientiem pirms Ziemassvētkiem bija nelieli kokmateriālu krājumi, bet tagad klienti ļoti

aktivizējas, jo kļūst redzams, ka pieaugs nākotnes izmaksas. Tā paša iemesla dēļ janvārī bija vērojama intensīvāka tirdzniecība starp importētājiem. Uzņēmumi centās veidot rezerves krājumus par pašreizējām cenām, ņemot vērā, ka nākotnē piegādes kļūs dārgākas.

Attiecībā uz aizliegumu importēt kokmateriālus un koksnes izstrādājumus no Krievijas pēc tās iebrukuma Ukrainā, kokmateriālu importētāji Lielbritānijā un Eiropas Savienībā uzsver, ka Krievijas bērza saplāksnis joprojām nonāk gan Lielbritānijā, gan ES caur trešajām valstīm. Redzams, ka joprojām tiek tirgots ievērojams daudzums Krievijas bērza saplākšņa - lai gan tas formāli tiek pārdots kā kaut kas cits. sacīja importētājs - izplatītājs. Šis produkts nāk no valstīm, kuras, cik zināms, iepriekš nekad nav piegādājušas bērza saplāksni tādos daudzumos, kādus tās piegādā tagad.

Pēc aizlieguma importēt Eiropas tirgū strauji samazinājās Krievijas bērza saplākšņa legālās piegādes, vienlaicīgi daudzi lielie kokmateriālu tirgotāji ziņoja, ka sāk parādīties jauni bērza saplākšņa piegādes avoti. Bērza saplāksnis tiek saņemts no valstīm, kas pirms tam nekad to nav eksportējušas.

OLAF apstiprina nelikumīgu Krievijas bērza saplākšņa importu

Eiropas Komisija ir publiskojusi secinājumus, kas gūti izmeklēšanā par nelikumīgu Krievijas bērza saplākšņa importu. Imports tika veikts, lai izvairītos no noteikumu apiešanas. Attiecīgo ieinteresēto personu atklātie gadījumi liecina, ka Krievijas bērza saplāksnis tiek importēts Eiropas Savienības tirgū caur Kazahstānu un Turciju. Tā kā uz Krievijas koksnes izstrādājumiem ES attiecas arī sankcijas, paredzams, ka šīs izmeklēšanas rezultāti novedīs pie turpmākiem valsts iestāžu un Eiropas Biroja - *OLAF (tas izmeklē krāpšanu, kas vērsta pret ES budžetu, korupciju un pārkāpumiem Eiropas iestādēs, kā arī izstrādā krāpšanas apkarošanas politiku Eiropas Komisijai)* pasākumiem.

Pēc padziļinātas izmeklēšanas, kas ietvēra arī vizītes Kazahstānā un Turcijā, Eiropas Komisija ir atradusi pierādījumus par pasākumu apiešanu, kuru dēļ antidempinga maksājumi jāpiemēro visam importam no šīm valstīm, lai novērstu tirgus izkropļojumus un negodīgu tirdzniecības praksi. Kad izmeklēšanas process būs pabeigts,

antidempinga maksājumi, kas sasniedz 15,8 %, tiks piemēroti ar atpakaļejošu spēku visam bērza saplākšņa importam no Turcijas un Kazahstānas Eiropas Savienībā sākot no 2023. gada 22. augusta.

Tā kā uzmanības centrā ir Krievijas bērza saplākšnis, kas tiek novirzīts caur Kazahstānu un Turciju, iespējams, ka kontroles un pārbaudes pastiprināsies. Komisijas konstatējumi liecina, ka atsevišķi uzņēmēji, tostarp importētāji un tirgotāji, varētu pieļaut muitas krāpšanu un sankciju pārkāpumus. Tos reglamentē atsevišķi juridiski un dažās valstīs arī krimināltiesību noteikumi, kas paredz nopietnas sekas un atbildību iesaistītajām personām.